

психології малих, середніх та великих груп. – Т. 2. Проблема цілісності суспільства, групи та особистості. – К., 2012. – С. 181–186.

3. Яланська С. П. Психологічні засади розвитку творчості майбутніх учителів біологічних дисциплін: теорія і практика: Монографія / С. П. Яланська. – Полтава: ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2012. -342 с.

Процай Л.П.,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ-ЦЕНТЕНІАЛІВ

За теорією поколінь, розробленою в 1991 році американськими дослідниками Вільямом Штраусом (William Strauss) та Нілом Хоувом (Neil Howe), кожні 20–25 років покоління змінюють одне одного [1]. На думку авторів цієї теорії, покоління можна ідентифікувати, якщо його представники належать до однієї історичної епохи, стикаються з однаковими ключовими подіями та громадськими віяннями, перебуваючи на тих же життєвих фазах; поділяють певні загальні переконання, застосовують подібні моделі поведінки; маючи досвід спілкування з однолітками та усвідомлюючи їхні загальні особливості, відчувають приналежність до покоління. На визначення хронологічних меж між поколіннями впливає рівень розвитку інформаційного суспільства в країні, тому в різних країнах ці проміжки можуть бути різними.

Проблемою нашого пошуку є особливості навчання українських дітей покоління Z – молодші школярі, народжені після 2009 року. Як уже згадано вище, у наукових джерелах таких дітей називають центеніалами [2].

Центеніали – це перше покоління, народжене в цифровому світі, у світі без кордонів і обмежень. Батьків дітей Z називають «Digital Immigrant». «Зети» відрізняються від інших поколінь тим, що:

1. Навчаються за інтердисциплінарним підходом (на перетині різних дисциплін) [3]. Вони не вважають вчителя єдиним джерелом освіти, оскільки самі можуть миттєво отримати інформацію з будь-якої частини світу.

2. Швидко перемикають увагу (центеніалам важко зосередитися). Щоб утримувати увагу центеніалів, необхідно не перевантажувати їх великим обсягом інформації, використовувати інфографіку, адже в таких дітей надзвичайно розвинена зорова пам'ять.

3. Надають перевагу спілкуванню в мережі, але анонімно.

4. Ведуть здоровий спосіб життя, багато знають про секс та засоби контрацепції.

5. Мріють про власну справу (72% центеніалів думають про заняття підприємництвом [4]).

6. Люблять простоту в усьому (не купують багато одягу, адже не бачать у цьому потреби, також центеніали нададуть перевагу онлайн-шопінгу) [5].

7. Спілкуються в мультикультурному середовищі (центеніалам байдуже, де народився співрозмовник і який він має вигляд).

8. Уважають, що більшість їхніх віртуальних дій минають без наслідків.

9. Їхня особистість невіддільна від віртуального світу. Можуть, не відриваючись від смартфона, спілкуватися з реальними людьми та виконувати прості побутові справи.

Указані вище характеристики дітей центеніалів зумовлюють певні принципи порозуміння вчителя із «цифровим» поколінням дітей [6]:

1. *Інтернет-серфінг*. Пошук в Інтернеті – це те, що центеніалам цікаве і те, що вони вміють робити найкраще. Натомість вони а) майже не читають паперових книг, навіть в електронному вигляді, оскільки ті здаються нудними без лінків і відео; б) ігнорують довгі тексти й звертання, особливо усні; в) часто ігнорують завдання без покрокового алгоритму. Як діяти? Говорити з ними коротко і з перервами; завдання розсилати на гаджети та розбивати на десяток дрібних.

2. *Інфантильність*. Побут центеніалів особливо обтяжує. Зона зрілості «цифрових» – в Інтернеті. Вони можуть брати участь у важливих міжнародних проектах, але водночас залишатися голодними, поки дорослі не приготують їжу. Як діяти? Робити висновки про зрілість школяра варто за його інтелектуальною працею, а не соціальною пристосованістю. Учителям необхідно тісно спілкуватися з батьками.

3. *Лайф-серфінг*. Життя для «цифрових» – це пошук. Стосунки вони легко обривають одним повідомленням і одразу переглядають нові кандидатури в соцмережах. Школярі залишають недоробленим домашнє завдання, хоча здатні його виконати. Як діяти? Подавати інформацію на уроці цікаво з елементами гри.

4. *Мережеве спілкування*. Належність до груп у соцмережах для центеніалів надзвичайно важлива. Повідомленням у мережі довіряють більше, ніж офіційним новинам. Як діяти? Учителю варто давати час на уроці для зворотного зв'язку з однолітками, обміну досвідом, групових завдань; необхідно створити для класу групу в соцмережі.

5. *Публічність*. Вона змушує покоління Z достроково відповідати на запитання: Хто ти такий? Який ти персонаж? Також соцмережі зберігають старі записи, навішують ярлики (якщо дитина раніше мала певні вподобання, зміну смаків доводиться аргументувати). Як діяти? У навчанні варто застосовувати завдання, що передбачають елементи публічності, наприклад, знімання відео про виконання дослідницького проекту.

Отже, у навчанні дітей-центеніалів необхідно враховувати особливості покоління Z та рекомендації щодо можливої дієво-практичної співпраці з ними.

Список використаних джерел

1. Strauss-Howe Generational Theory [Електронний ресурс] // CenSAMM – Режим доступу до ресурсу: <https://censamm.org/resources/profiles/strauss-howe-generational-theory>.

2. Інформаційно-комунікаційні технології у виховному процесі та сучасне підростаюче покоління: погляд на проблему / Р. Л. Сойчук // Інноватика у

вихованні. – 2016. – Вип. 4. – С. 220–230. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2016_4_27

3. Ладика І. Діти ХХІ століття: знайомтесь, центеніали! [Електронний ресурс] / Ірина Ладика // Studway. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://studway.com.ua/centenial/>.

4. Meet Generation Z: Forget Everything You Learned About Millennials [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: https://www.slideshare.net/sparksandhoney/generation-z-final-june-17/26-26They_seek_education_and_knowledgeResearched.

5. Діти ХХІ століття: знайомся, центеніали! [Електронний ресурс] // Освіта Нова. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://osvitanova.com.ua/posts/874-dity-khkh-stolittia-znaiomsia-tsentalialy>.

6. А. Як вчителям порозумітися з «цифровим» поколінням дітей [Електронний ресурс] / Аліна Мірошникова // Освіта Нова. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://osvitanova.com.ua/posts/977-yak-vchyteliamporozumitysia-z-tsyfrovym-pokolinniam-ditei>.

Барда С. І.,

асистент кафедри педагогіки та психології початкової освіти

Кременчуцького педагогічного коледжу імені А.С.Макаренка

РОЛЬ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В РЕАЛІЗАЦІЇ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Особливу роль у формуванні особистості молодшого школяра відіграє освітнє середовище, що відповідає вимогам сучасності, потребам самої особистості. Його істотними характеристиками мають стати гнучкість, доступність, ергономічність, безпечність. Освітнє середовище покликано сприяти самоорганізації та забезпечувати можливості для самореалізації особистісного потенціалу учня, його саморозвитку та самоосвіти.

Одним із сучасних підходів, в контексті якого досліджується освітня парадигма є синергетичний. В сучасній науці термін «синергетика» вперше